

Ny retning i visitationen i grundskolen i Aabenraa Kommune

Høringsudgave - oktober 2012

Indhold:

Overordnet mål med ny retning

Begrundelse

Baggrund

Proces i Skole og Undervisning

Proces og tidsplan

Yderligere begrundelser for ny retning

Fremtidige behov vurderet af skolerne

Specialforanstaltningernes kvalitetskriterier

Ny retning i visitationen

PPRs rolle i forandringsarbejdet

Gennemgang af nye visitationstiltag

Økonomi – herunder takster

Høring

Bilag 1: Elevtal i eksisterende foranstaltninger

Bilag 1: Målgruppebeskrivelse af elever i eksisterende foranstaltninger

Overordnet mål med ny retning i visitationen

- Etablering af en fleksibel organisation, der kan imødekomme bevægelser på området i et perspektiv på 4-6 år
- Etablering en organisation, hvor barnets/den unges ret til inklusion er udgangspunktet

Begrundelse

Med henblik på at imødegå udviklingen, som følge af mulige ændringer i visitationsmønstrene, er der ledelsesmæssigt taget initiativ til at korrigere retningen for visitationen i skolevæsenet. Det betyder, at skolevæsenet samlet set i højere grad forventes at kunne give alle elever et optimalt skoletilbud.

Baggrund

Der er siden kommunesammenlægningen i 2007 alene gennemført mindre justeringer i det specialpædagogiske tilbud på skoleområdet i Aabenraa. Den nye visitationsretning giver i udgangspunktet ikke anledning til at eksisterende tilbud nedlægges. De tilbud, som fandtes i de gamle kommuner, er i store træk videreført. På det specialpædagogiske område er der imidlertid sat en ny pædagogisk dagsorden. Den blev sat i Salamancaerklæringen fra 1994, hvor barnets og den unges ret til inklusion blev stadfæstet. Et paradigmeskifte og en bevægelse blev sat i gang. Inklusionsdagsordenen har været lang tid undervejs. Den er senest søgt implementeret med en omlægning af specialundervisningsbegrebet pr. 1. januar 2012 samt en ændring af specialundervisningsbekendtgørelsen, således at specialundervisning i henhold til § 5 stk. 1, fortrinsvis gives som støtte i den almindelige klasse. Lokalt er der pr. 1. januar 2012 indført en økonomisk visitationsmodel, hvor ressourcerne i højere grad følger eleven ved en visitation fra almenområdet til specialområdet. Endelig er der i budgetforslag 1 for 2013 indregnet et besparelsesforslag på kr. 1.250.000. Budgettet forventes færdigbehandlet den 10. oktober 2013.

Proces i Skole og Undervisning

- Lederne fra de eksisterende specialforanstaltninger har arbejdet med:
- Kortlægning af den nuværende struktur
- Vurdering af de fremtidige behov på specialområdet, henholdsvis pr. august 2013 og pr. august 2014
- Opstilling af en række kvalitetskriterier for en tilpasning af strukturen på specialområdet

Der er udarbejdet et notat, der opsummerer det forberedende arbejde.

Proces og tidsplan

9. okt. 2012	Behandling i Skole og Dagtilbududvalget
10. okt.-16. nov. 2012	Høringsperiode: Skolernes MED-udvalg, skolebestyrelser; PPR, Ungdomsskolens bestyrelse, UU, Børn- og Familieudvalget
4. dec. 2012	Endelig behandling i Skole og Dagtilbudsvalget
13. dec. 2012-30. juni 2013	Implementering – særskilt tidsplan herfor udarbejdes

Yderligere begrundelser for ny retning

SUND OPVÆKST: Sammenhængende børn-, familie- og ungepolitik

I 2011 er der indført en ny sammenhængende børn-, familie- og ungepolitik. Et væsentligt element i politikken er, at udgangspunktet for alle børn er, at de skal være i et inkluderende miljø, hvor de er ligeværdige deltagere i det sociale og læringsmæssige fællesskab.

Ny samlet analyse af forskningsresultater

Når børn med særlige behov er i en almindelig skoleklasse, gavner det også de øvrige elever. Det viser en gennemgang af 43 internationale forskningsundersøgelser, som en forskergruppe på Dansk Clearinghouse for Uddannelsesforskning har gennemgået. Her har de set på betydningen af inklusion af elever med særlige behov i den almindelige undervisning. Forskerne er endnu ikke klar med konklusioner om, hvad det er, der giver en bedre læring i den inkluderende undervisning, men vurderer, at kvaliteten i de 43 undersøgelser er så god, at det er muligt at bruge dem i arbejdet med inklusion i Danmark. Resultaterne giver mulighed for at samle konkrete råd til skoleledere og lærere om, hvordan skolen kan tilrettelægge et inkluderende læringsmiljø, der styrker elevernes læring og udvikling, blandt andet via ledelse, lærersamarbejde og tilrettelæggelse af undervisningen. "Vi har her fået bekræftet, at inklusion af elever med særlige behov i den almindelige undervisning støtter alle børns læring og udvikling. Jeg ser frem til, at vi med de nye resultater nu bedre kan hjælpe lærerne på vej til, hvordan de kan arbejde med inklusion i deres undervisning," siger børne- og undervisningsminister Christine Antorini *. Kortlægningen indgår i Det Nationale Ressourcecenter for Specialundervisning og Inklusions arbejde med at styrke vidensgrundlaget om inklusion og specialundervisning. Ressourcecenteret har blandt andet til formål at gøre forskningsviden anvendelig for kommuner og skoler. Forskerne på Dansk Clearinghouse for Uddannelsesforskning samler nu resultaterne i en såkaldt narrativ syntese, der offentliggøres december 2012. Derefter samles resultaterne i en bog målrettet skolerne, der er klar januar 2013.

*Clearinghouse – forskningsserien 2012 nummer 12 Effekt og pædagogisk indsats ved inklusion af børn med særlige behov i grundskolen. Forskningskortlægning Michael Søgaard Larsen mf.

Gennemført statusanalyse i forhold til arbejdet med inklusion i Aabenraa Kommune

I samarbejde med EVA er der i august 2012 gennemført en statusanalyse omkring arbejdet med inklusion i kommunen. Undersøgelsen omfatter skoleledere, sfo-ledere, PPR samt pædagogiske medarbejdere. Resultaterne herfra vil indgå i det kommende arbejde med inklusion i kommunen i forhold til at udpege fremadrettede pejlemærker og indsatsområder. Skolerådets formandskab anbefaler bl.a. i den seneste årsrapport:

At Børne- og Undervisningsministeren i samarbejde med KL udvikler få, fælles og ambitiøse mål for udviklingen af folkeskolen.

At de politiske udviklingsmål ledsages af målbare indikatorer, der gør det muligt at følge med i om der sker fremskridt.

At der i kommunerne arbejdes med at styrke den pædagogiske ledelse, der fokuserer på at forbedre undervisningen til gavn for den enkeltes og alle elevers læring.

At der skabes betingelser for, at den viden der allerede eksisterer omsættes til praksis.

At der arbejdes med at udvikle kapaciteten på indholdssiden både nationalt og lokalt på den enkelte skole.

*(Skolerådet er nedsat af Børne- og Undervisningsministeriet med den opgave at følge og vurdere det faglige niveau og den pædagogiske udvikling i folkeskolen og rådgive ministeren herom).

Erfaringer fra Ontario i Canada inspirerer til en bedre skole

Ontario har fået en af verdens bedste folkeskoler. Eleverne læser, regner og løser problemer væsentligt bedre end før man reformerede systemet. Langt flere gennemfører en ungdomsuddannelse. Samtidig har Ontario verdensrekord i at løfte de svageste elever.

Stærke partnerskaber i uddannelsessektoren er en central del af reformen. Lærere og forskere inddrages på alle områder med respekt for deres faglighed. Et vigtigt element i reformen er dataindsamling og gennemsigtighed, men redskaberne er ikke blevet brugt til at fordømme skolernes indsats. Det har været essentielt for succesen.

Få overordnede ambitiøse mål. Der arbejdes efter tre klare mål:

- Alle elever skal være dygtigere
- Forskellen mellem de stærkeste og de svageste elever skal være mindre
- Tilliden til det offentlige uddannelsessystem skal øges

Alle tiltag skal måles på effekten i forhold til den enkelte elev

Faglig kapacitetsopbygning: Undervisningsministeriet i Ontario har opbygget et sekretariat, der hjælper distrikter og skoler med at øge kapaciteten og forbedre implementeringen af tiltag, der giver bedre elevresultater. Ideen er at der skal være professionel støtte til ledere og pædagogiske medarbejdere med udgangspunkt i at formidle forskning om effektiv undervisning, dele succesfulde praksisser og udvikle undervisningsressourcer og vejledninger.

Fremtidige behov vurderet af skolerne (13 skoler har fremsendt bidrag)

Skolernes behov

- Behov for helhed og sammenhæng for den enkelte elev
- Smidighed mellem almen og specialområdet
- Opmærksomhed på elever med særlige forudsætninger
- Opmærksomhed på elever i udskolingen med særlige behov/med praktisk tilgang til læring

Konkrete opgaver som skolerne ønsker løftet

- Præcisering af muligheden for/vilkårene for, at en elev kan komme på prøve i almenområdet i 0. klasse
- Præcisering af muligheden for visitation til vejledningsforløb fra Fjordskolen
- Central buffer til inklusion, hvis skolerne ikke har ressourcer
- Mulighed for at anlægge en pædagogisk vurdering i forhold til ressourcefordelingen til almenområdet

Specialforanstaltningernes kvalitetskriterier

I det forberedende arbejde har lederne fra specialforanstaltningerne opstillet en række kvalitetskriterier, som de mener bør være kendetegnende for den nye struktur.

Følgende statements sammenfatter kvalitetskriterierne:

- Inklusion er en ret for barnet/den unge
- Volumen skaber mulighed for høj faglighed og kvalitet
- Mulighed for specialisering, samarbejde og videndeling
- Plads til pædagogisk ledelse

Konkrete opgaver som lederne af specialforanstaltningerne mener, at der skal søges en løsning på:

- Henteordning til elever i særlige problemstillinger
- Fælles retning i en række forhold vedr. dokumentation og kvalitetssikring i det pædagogiske arbejde
- Opbygning af relevant viden- og erfaringsdatabase
- Etablering af ensartede retningslinier for kategorisering af elever til specialforanstaltningerne
- Etablering af ensartet skema-, henvisnings- og dokumentationsmateriale mv.
- Gennem- og samtænkning af skole og SFO i forhold til elever med særlige behov

Ny retning i visitationen

I forhold til indførelse af "Ny retning i visitationen" er der en række forudsætninger, som skal være opfyldt for at indsatsen virker optimalt.

Grundlæggende forudsætninger

- Den nye retning i visitationen er et udtryk for visitationsudvalgets bedste bud på henvisningsmønstre i fremtiden. Ingen kan med sikkerhed sige noget om, hvordan bevægelserne vil være i skolevæsenet. Bevægelserne skal løbende følges mhb. på at tilpasse og justere i praksis.
- Den nye retning er skitseret ud fra en forventning om, at ny visitationspraksis vil gå i retning af, at færre børn visiteres til specialforanstaltninger.
- Visiterede og indskrevne elever får lov til "at vokse ud af foranstaltningen".
- Pædagogisk bæredygtighed i specialforanstaltningerne skal løbende vurderes i et samarbejde mellem skolen, PPR og visitationsudvalget.
- Rentabilitet i specialforanstaltningerne skal løbende vurderes i et samarbejde mellem skolen og visitationsudvalget.
- Ny retning skal understøtte skolestrukturen med en akse af tre store skoler ned gennem kommunen – en række mellemstore overbygningsskoler samt en række børneuniverser/mindre 0.-6. årgangs skoler i kommunens omegnsbyer.
- Elever visiteres i udgangspunktet til kortere tidsmæssigt afgrænsede forløb mhb. på at vende til almenområdet.
- Retningen skal understøtte, at der eksisterer et undervisningstilbud til elever med et vidtgående undervisningsbehov.

PPRs rolle i forandringsarbejdet

PPR er kommunens centrale enhed, der skal understøtte og kvalitetssikre skolernes pædagogiske miljøer og udviklingen af læringsfællesskaber.

I denne proces samarbejdes der tæt med skoleafdelingen, visitationsudvalget, skolernes ledelse, ressourcecentre, interne fagpersoner og lærerne i normalundervisningen.

Der vil stadig, men dog i mindre grad, være brug for, at PPR foretager pædagogiske psykologiske vurderinger ift. elever med særlige behov.

Andre aktiviteter vil naturligt blive øget i omfang f.eks:

- Understøttelse af skolernes ressourcecentre
- Konsultation og supervision af pædagogisk personale
- Lokal og central kompetenceudvikling ift. inklusion i normalområdet

Konkret vil PPRs aktiviteter og samarbejdet med den enkelte skole blive behandlet og kontrakteret en gang årligt.

Gennemgang af nye visitationstiltag

På alle skoler:

På alle skoler, skal der etableres ressource-, viden- og kompetencecentre med vejledere indenfor: Læsning, AKT (vejledere i undervisningsmiljø), faglige vejledere indenfor fagrækken mv.. Omfanget tilpasses behovet på den enkelte skole.

Centrene skal være lokale ressourcecentre med rådgivning og vejledning ind i almenområdet.

På **Kongehøjsskolen** skal der pr. 1. august 2013 kunne visiteres til:

Observations- og udredningsforanstaltning (OU) til normalt begavede elever i svære trivselsproblemer.

Efter observationsperioden vil elever i vedvarende opmærksomheds-, relations- og tilknytningsvanskeligheder skulle visiteres til ét af de tre centre herfor.

På **Hærvejsskolen**, **Kongehøjsskolen** samt på **Lyreskovskolen** skal der fremover kunne visiteres til:

Specialtilbud til normalt begavede elever i adfærdsvanskeligheder (0.-9. årgang) med baggrund i:

- Opmærksomheds-, relations- og tilknytningsvanskeligheder

Der skal etableres henteordning til elever i særlige vanskeligheder

Som en kommunal tilkøbsydelse eventuelt i samarbejde med Børn og Familie skal der etableres en henteordning til elever, der ikke møder i skole.

Kommunens specialskole

Fjordskolen skal være skolevæsenets skole for elever med et vidtgående undervisningsbehov. Fjordskolen skal være en del af skolevæsenets ressource i forhold til en fortsat udvikling af ressource-, viden- og kompetencecentre på skolerne.

Der skal i foråret 2013 udarbejdes en samlet sammenhængende visions og udviklingsplan for Fjordskolen.

Undervisningstilbuddene på Fjordskolen skal tilrettelægges med udgangspunkt i den enkelte elevs lærings- og livssituation.

Økonomi

Grundlæggende økonomiske forudsætninger

Økonomien i almen- og specialområdet er bygget op efter princippet med "forbundne kar".

Det betyder at:

- Ressourcerne forbliver i systemet.
- Økonomien til specialområdet er takstreguleret.
- Der er i de foreslåede takster indregnet en forventet besparelse på kr. 1.250.000 i budget 2013.

Visitationsøkonomi

Visitationsøkonomimodellen skal evalueres ultimo 2012.

Når ressourcerne følger barnet, så skal specialforanstaltningerne løfte opgaven med de børn, der visiteres.

Med hensyn til fleksibilitet på området vil der være vide rammer for lokale aftaler mellem skolerne i forhold til enkelte elevers undervisningstilbud.

Takster pr. 1. januar 2012

Kategori	0.klasse	Fase 1	Fase 2	Fase 3
Almen	63.588	99.204	106.334	115.692
Udvidet	138.626	172.527	179.438	190.791
Taleklasse	93.682	136.059		
Kompasset	240.741	240.741	240.741	240.741

Takster pr. 1. august 2013

Kategori	0.klasse	Fase 1	Fase 2	Fase 3
Almen	57.200	89.300	95.700	104.100
Udvidet	124.800	155.300	161.500	171.700
Taleklasse	84.300	122.500		
OU-forløb	216.600	216.600	216.600	216.600

Uddannelse, ledelse, vikar, undervisningsmaterialer, løn til medarbejdere er indeholdt i taksterne.

Spørgsmål - der måske vil blive stillet i tilknytning til høringen

Nedlægges der specialforanstaltninger i tilknytning til den nye retning for visitationen?

Nej, der nedlægges i udgangspunktet ikke specialforanstaltninger. Skolernes fremtidige henvisningsmønstre vil fremadrettet danne baggrund for behovet for specialforanstaltninger.

Hvad med eksisterende foranstaltninger i en eventuel overgangsfase?

De eksisterende foranstaltninger vil løbende skulle vurderes i samarbejde mellem skolen, PPR og visitationsudvalget. Der vil være behov for at anlægge både en pædagogisk og økonomisk vinkel i vurderingen.

Høringspunkter

Lever den nye retning i visitationen op til:

- Tendenserne i behovene, som der er skitseret fra skolerne (s. 4)
- Kvalitetskriterierne, som de er skitseret fra specialforanstaltningerne (s. 4)

Høringsparter

Skolernes MED-udvalg, skolebestyrelser, PPR, UU, Ungdomsskolens bestyrelse, Børn- og Familieudvalget

Høringsperiode

10. oktober-16. november 2012

BILAG 1:**Tabel over antallet af elever i eksisterende specialforanstaltninger:**

Foranstaltning	0.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	> 10.	I alt
Lyreskovskolen	6	2		7			9						24
Kongehøjskolen Kompasset			2	2	4	1							9
Kongehøjskolen	4	3	5	4	5	5		6	9				41
Hærvejsskolen	10	4	6		6	6	6	5 + 8					51
Høje Kolstrup	15			18			14						47
Tinglev Skole	5					7	6	3					21
Rønshoved					3	2	4	3	2				15
Fjordskolen Afd. A											17		99
Fjordskolen Afd. B											3		32
Fjordskolen Afd. D											2		59
Fjordskolen Afd. E											0		32
Slusen								2	2	10			14
A-klasserne								4	11	11			26
Akut-klassen									1	2			3

Bilag 2: Oversigt over målgrupper i eksisterende foranstaltninger

Foranstaltning	Målgruppe:
Lyreskovskolen	Elever med generelle indlærings- og adfærdsvanskeligheder 0.-9. årgang.
Kongehøjskolen Kompasset	Kompasset er et skoletilbud til normalt begavede elever med særlige behov på det sociale og følelsesmæssige område, elever, der er i alderen fra ca. 7 til 11 år og har svært ved at trives og fungere i det almene folkeskole-tilbud. Det er en målsætning for indsatsen i Kompasset, at eleverne efter en periode på 1-2 år vender tilbage til undervisning i almindeligt folkeskoleregime.
Kongehøjskolen Spec.kl.	Kongehøjskolens specialklasser er et tilbud til normalt begavede elever, der har så store adfærdsvanskeligheder, at eleven ikke trives i det almene folkeskoletilbud. Eleverne kan have ADHD/opmærksomhedsproblemer, social/emotionelle vanskeligheder, være tidligt skadede eller have andre udviklingsforstyrrelser.
Hærvejsskolen	Hærvejsskolen har undervisning af elever med generelle indlæringsvanskeligheder, og elever med ADHD/opmærksomheds- vanskeligheder. I overbygningen (7.-9. kl.) har skolen en klasse med 5 elever udelukkende med ADHD. Desuden har skolen 2 tale-klasser med elever, som har talevanskeligheder. Eleverne har mulighed for at gå i taleklassen i ca. 2 år, og udsendes derefter til en "almenklasse" eller en specialklasse.
Høje Kolstrup	Elever med generelle indlæringsvanskeligheder.
Tinglev Skole	Målgruppen er elever med generelle indlæringsvanskeligheder. Der har tillige været en gruppe for elever med socio- og emotionelle vanskeligheder, men disse elever er nu enten integreret i en af de øvrige specialklasser eller visiteret til andet og mere rigtigt skole-tilbud. Mange elever kommer fra ressourcetsvage hjem og flere af dem har vanskeligheder med at begå sig sammen med andre.
Rønshoved	0.-9. classes elever med socio-emotionelle vanskeligheder. Oftest kraftigt udadreagerende. Børn der skal udredes på Rønshoved Skolehjem - samt børn der bor hjemme, men ikke har kunnet begå sig i kommunens øvrige specialtilbud.
Fjordskolen Afd. A	Elever med Autismespektrumsforstyrrelser (ASF). Desuden enkelte elever med utydelige diagnoser/flere diagnoser, men med behovet for den autismeprægede strukturerede undervisning. Funktionsniveau fra svært retarderede til (meget) højt fungerende elever.
Fjordskolen Afd. B	Elever med multiple funktionsnedsættelser og specifikke handicaps i alderen 6- 18 år.
Fjordskolen Afd. D	Elever med kommunikative og generelle indlæringsvanskeligheder samt specifikke handicap. 0-18 år.
Fjordskolen Afd. E	Elever diagnosticeret med ADHD o.l.. Mentalt retarderede. Nogle elever er udadrettede og voldsomme.
Slusen	Elever i aldersgruppen 13-17 år i vidtgående sociale og trivselsmæssige

	<p>vanskeligheder, for hvem der er iværksat eller planlagt foranstaltninger iht. Serviceloven.</p> <p>Der er primært tale om unge, der er anbragt på Ungdomskollektivet eller i tilknytning hertil (f.eks Hybel).</p> <p>Endvidere kan der være tale om unge, der bor hjemme men som benytter servicelovsomsfattede tilbud fra "afdelingen for forebyggelse og behandling".</p>
A-klasserne	<p>Målgrupperne er normalt begavede unge i med en bred vifte af psykosociale problemer. Problemerne har reduceret udbyttet af deres hidtidige skolegang så meget, at de ikke har alderssvarende kundskaber, hverken i de faglige færdigheder eller dannelsesmæssigt. Eleverne har brug for et praktisk orienteret skoleforløb, der gennem indhold og struktur opbygger sociale kompetencer. De har behov for tæt voksenkontakt og støtte i deres faglige, sociale og personlige udvikling.</p>
Akut-klassen	<p>Akutklassen er Aabenraa kommunes akutberedskab, et afklarende skoletilbud til elever, der ikke længere trives i almensystemet. Undervisningen i Akutklassen skal forebygge at eleverne forlader skolesystemet i utide. Eleven kan gå i Akutklassen i max. et år og der afholdes ikke prøver.</p> <p>Normalbegavede elever på 7.-10.klassetrin, der står uden et undervisningstilbud, fordi de:</p> <ul style="list-style-type: none"> - er droppet ud af en efterskole (f.eks. pga. misbrug), og ikke kan profitere af at vende tilbage til folkeskolen - ikke møder op gennem længere tid på deres skole - ikke trives i skolen på grund af faglige, personlige eller sociale udfordringer.